

YU ISSN 0027-8084
UKD 808.61/.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XXX/1—5

БЕОГРАД
1995—1996

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXX (нова серија)

Св. 1-5 (1995-1996.)

САДРЖАЈ

С п о м е н и

Ђуро Даничић (Поводом 170. годишњице рођења) (ДРАГО ЂУПИЋ)

Прилози граматичкој и нормативној обради
српског језика

Недеклинабилне именице у српском језику (МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ)	15
О употреби глагола <i>требати</i> (СРЕТО ТАНАСИЋ)	44
Страни лексички елементи и ћирилично писмо (ЕГОН ФЕКЕТЕ)	53
Коса црта (/) као интерпункцијски знак (МИЛИЦА РАДОВИЋ-ТЕШИЋ)	63

Л е к с и к о л о г и ј а и л е к с и к а

Нормативност и лексичко нормирање у дескриптивној лексикографији (СТАНА РИСТИЋ)	67
О структури и семантици деривата (ДАРИНКА ГОРТАН-ПРЕМК)	76
Један експанзивни тип нових именичких сложеница (МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ)	82
Значење придева са префиксом <i>не-</i> (ЂОРЂЕ ОТАШЕВИЋ)	88
Новозабележена народна имена гљива (ИБРАХИМ ХАЏИЋ)	96

О п ш т а п и т а њ а к њ и ж е в н о г ј е з и к а

Стилистика на српском језичком подручју – кратак историјски преглед – (МИЛОСАВ Ж. ЧАРКИЋ)	109
„Београдски стил” — преломни период у развоју српског стан- дардног језика (ВЛАДО ЂУКАНОВИЋ)	122
О правописној норми у српској језичкој култури (МИТАР ПЕШИКАН)	133

Б и б л и о г р а ф и ј а

Садржај часописа чији је издавач (или суиздавач) Институт за срп- ски језик САНУ	149
Наш језик (књ. XXVI-XXX)	149
Јужнословенски филолог (књ. XXXI-LI)	156
Српски дијалектолошки зборник (књ. I-XLI)	180

Ђорђе Оташевић
(Београд)

ЗНАЧЕЊЕ ПРИДЕВА СА ПРЕФИКСОМ НЕ-*

У раду се наводе значења придева са префиксом *не-*. Указује се на разлике међу лингвистима при одређивању значења придевских сложеница са овим префиксом.

Међу префиксима са негативним значењем највише различитих значења има префикс *не-*. Неретко се ова значења мешају, па није увек могуће јасно одредити значење појединих придева. О томе колико значења има префикс *не-* у придевским сложеницама и која су то значења у нашој лингвистичкој литератури нема сагласности¹. Одређивање значења која префикс *не-* има у другим словенским језицима (са којима овај префикс у српском језику није у свему подударан) врши се, такође, на различите начине².

У РСАНУ је наведено да префикс *не-* „као први део сложеница 1. означава негацију а. у сложеним придевима, прилозима, партиципима и именицама негира значење оног што значи други део сложенице: небитан, неважан, невелик, недобар, неискрен; немало, неозбиљно, нерадо; неисказан, непочитан, несхваћен; незнање, непостојање, неспавање, несналажљивост, несталност, непливач, непушач, нечлан. б. у неким сложеним именицама негира особине које се претпостављају у позитивном значењу пријајући им пејоративно значење: небрат, немајка, нечовек и сл.“³ Одредница у РМС је готово потпуно иста. У

* Овај рад је незнатно измењен одељак магистарског рада „Придеви и прилози са негативним префиксима у савременом стандардном српскохрватском језику“ рађеног под руководством проф. др Даринке Гортан-Премк.

¹ Уп. Стевановић 1975: 431, Стевановић 1962: 68, Павловић 1967: 244—245, Павловић 1972: 126, Грицкат 1961—1962: 118—121, Секулић 1973а: 8, Секулић 1973: 80—83, Ристић 1961—1962: 385—386, Еабић 1986: 396, Станојчић, Поповић и Мишић 1989: 147, Стијовић 1983: 124—126.

² Уп. Кулагин 1956: 13—15, Озерова 1976: 24—30, Словарь русского языка в четырех томах. Москва, 1982—1984: II, 419.

³ РСАНУ: XIV, 668.

Станојчић, Поповић и Мицић 1989 наведено је само једно значење⁴ префикса *не-* у придевским сложеницама — „*не-* (...) у основни придев уноси значење одрицања особине појма уз чије име стоји (*несрећан* човек : *срећан* човек)“⁵. Стјепан Бабић сматра да „префикс *не-* негира основно значење односних придјева: *недемократски* → који није демократски. Такви су придјеви *нехрватски* (нћ), *некатолички*“⁶.

Број придева код којих префикс *не-* означава само „немање особине простог придева“, по мишљењу Михаила Стевановића, није велики. То су, на пример, придеви „*невелик*, *незнатан*, *незreo*, *непознат*, *непотпуn*. То су у ствари: онај што није велик, онај што није знатан, онај што није зрео и онај што није познат“⁷. Олга Ристић сматра да „ова речца у именичким и придевским композитама углавном означава или нешто супротно од онога што је у основној речи (*небрижљивост* : *брижљивост*, *небрижљив* : *брижљив*, *несрећа* : *срећа*, *несрећан* : *срећан*) или негира, пориче појам који је основном речју дат (*небојша* — онај који се не боји, *недеља* — дан када се не дела; *непрестан* — који не престаје, *неук* — који није научио, који не зна“⁸. Кулагин, донекле слично као и Олга Ристић, значење негирања везује за суфиксално-префиксалне придеве са глаголском основом — неподкупный („такој, што невозможно подкупити, не поддається уговорам, подкупу“), несравнимый („такој, што невозможно сравнити с чем-н.“), непобедимый („такој, которого нельзя победить“)“⁹. Већина придева са овим префиксом, по његовом мишљењу, „придає значење противоположности или противопоставления“¹⁰.

Велике разлике које постоје међу лингвистима при одређивању значења које префикс *не-* има у придевским сложеницама (и не само њима) резултат су различитог схватања појма негације и негирања.

У овом раду полази се од става да префикс *не-* у већини случајева негира значење основног придева, али то не мора да буде једино значење.

Префикс *не-* може да уноси у реч значење потпуног одрицања онога што та реч изражава без овог префикса; на пример, *немузикалан* има значење „лишен музикалности“, што значи да се значење придева *музикалан* негира префиксом *не-*. Значење „лишеност

⁴ Овде треба имати у виду да је ово средњошколски уџбеник у којем је значење најчешћих префикса који се слажу са придевима дато само у једној реченици.

⁵ Станојчић, Поповић, Мицић 1989: 147.

⁶ Бабић 1986: 396.

⁷ Стевановић 1975: 431.

⁸ Ристић 1961—1962: 385.

⁹ Кулагин 1956: 14.

¹⁰ Кулагин 1956: 15.

нечега“, „одсуство нечега“, имамо и у придевима *ненаучан, нечастан, наизражајан, неискрен* и др. Рада Стијовић сматра да значење одсуства особине основног облика имамо у придевима *небрачан, непознат, нехрватски, незаузет*¹¹.

Префикс *не-* са неким придевима има одрично-потврдно значење. Такве речи имају, с једне стране, значење супротно од онога које су имале без овог префикса, указују на одсуство онога што изражава основна реч. С друге стране оне указују на присуство значења супротног, антонимичног првоне. Код ових сложеница увек постоје разнокорени, етимолошки несродни антоними основних придева и они се у описним речницима редовно јављају у дефиницији.

недобар, -бра, -бро нераспр. 1. а. *лош, неваљао* (у погледу нарави, моралних квалитета и сл.); *својствен таквој особи, који изражава такову нарав*. — Лазу је неправдо било што је Божица онолико добар био, а он онолико недобар, с тога опали пушком у Божицу (Мил. 1, 25). Она је његова жена и има чувати кућу његову, а нема њега тражити по свих злих и недобрих (Берт. 1, 55). Чинио се на први поглед да је човјек недобар (Новак Вј. 2, 14). У недобру друштву на врађју страну брзо превагнем (Буд., БК 1906, 649). (...) б. *који је у супротности са схватањем појма доброг, рђав*. — У неке им се, по недобру обичају наше руке ... чинило још и недиком, да крвнику не нађу осветника (Буд. 2, 14). У најтежим часовима, он је се, у тренут ока, једнаком брзином, приклањао на добру или недобру одлуку (Мил. М. Ћ. 39, 17). (...)

2. *неповољан, незгодан; који доноси зло, несрећу, зао, кобан* (о времену, временским околностима збивања). — Разглави у сву шир вилице, у недобар по се час (Буд., БК 1895, 200). Сретају се људи само у недобри час (Бож. Г. 1, 132). Некад тврди заклон и драго боравиште пустом слободару, данас је само недраг вјесник недобру времену (Буд. 2, 61) (РСАНУ: XIV, 775)

негладак (негладак), -тка, -тко нераспр. 1. *који није гладак, хранив, нераван*. — Највешји је и најтежи је [кликер], дакле најлакше савлађује неглатко земљино тле и правце у рупу. Па, ипак, Митица је њиме играо овлаш, као од беде, а фаворизовао је онај од стакла (Петр. В. 2, 75) (РСАНУ: XIV, 751)

неја́к, -а, -о а. *који није снажан, слаб, немоћан*. — Оно је синак његов нејаки, Влатко мали. Брл. Нејаки свет, жене и деца, пошао је на починак. Ђур. фиг. *неразвијен, заостао*. — Књижевност бијаше оно доба још толи нејака. Јаг. б. *који није чврст, ломан, крхак*. — Куна изађе и на нејаку грану положи своје пљоснато тјелашце закачивши канце за рачву. Вуј. (РМС: III, 700)

Придев *недобар*¹², као што се види из наведене одреднице из РСАНУ, указује не само на одсуство доброте, већ и на присуство злог, лошег, рђавог, тј. антонима основног придева. За Миливоја

¹¹ Стијовић 1983: 125.

¹² Олга Ристић сматра да префикс *не-* у придеву *недобар* (као и у придевима *невелик, нелеп, нелен, нељубак*) има значење одрицања појма, али „са нијансом ублажавања, умерености, извесног недостатка особине“ (Ристић 1961—1962: 122). РСАНУ не потврђује овакво мишљење јер у дефиницијама уз придев *недобар* („лош, неваљао“, „рђав“, „неповољан, незгодан; који доноси зло, несрећу, зао, кобан“) нема никаквог ублажавања. Једини пример који се у раду Олге Ристић наводи („По недобру обичају наше руке“) није довољан за поуздано закључивање о значењу које префикс *не-* има у овом придеву. Треба напоменути да је XIV књига РСАНУ објављена тридесетак година после овог рада Олге Ристић.

Павловића придеви *нејак*, *недобар*, *невелик* и слични су стилски еуфемизми¹³.

Ретко префикс *не-* у значењу основног придева уноси значење ублажавања, умерености, ограничавања особине¹⁴.

нѣширок, -а, -о који није много широк. — Слегла се [свјетина] ... око нешироког брежуљка. *Нов.* (РМС: III, 785)

Нијансу ублажавања, умерености префикс *не-* има и у придевима *нелеп* и *невелик*, иако се из дефиниција у РМС то не види јасно (поготово за придев *нелеп*).

нѣвелик, -а, -о омањи, мален, мали. — Указа се ... невелик шљиварски дво-рац. *Леск.* Седели су около људи и жене ... њих нсвелик број. *Чигл.* (РМС: III, 670)

нѣлѣп, -а, -о ијек. нѣлијеп, суф. који није леп, ружан. — Лице, то помало грубо, нелепо лице, паметних очију, озарило се новим изразом. *Поп. Ј.* Морао сам ... декламираџи смијешне и нелијепе дјечје пјесме. *Козарч.* (РМС: III, 706)

Цитат наведен у поменутом раду Олге Ристић¹⁵ боље илуструје значење префикса *не-* у придеву *нелеп*:

За љубав ... мираза нису [се] женили ружним или нелепим девојкама (И. Секулић, Три правична чешљара, превод, Бгд. 1950, 21)

Степен ублажавања особине може бити различит. Иако и овде основни придеви имају антониме, сложенице са префиксом *не-* не указују на њих, као што је био случај са одрично-потврдним придевским сложеницама. Ови придеви и прилози заузимају средње место у односу А — неА — Б: *широк* — *неширок* — *узан*.¹⁶

Негативне придевске сложенице са значењем супротности, антонимичности, како наводи Ирена Грицкат, наслеђене су из опште-словенске епохе или саграђене по угледу на њих. Такве су речи „*не-благодаран*, *незreo*, *неисправан*, *непорочан*, *неправичан*, *непослушан*, *не-правилаан*; *нерадо*“¹⁷. Михаило Стевановић, међутим, сматра да „ови (не сасвим срећно) звани одрични придеви, иако казују особину по нечему супротну оној што се означава простим придевом, нису прави опозити“¹⁸.

Придевске сложенице, уколико имају значење супротности, најчешће су антонимичне речима без овог префикса у свим њиховим значењима. У том случају комбинаторне могућности придева са префиксом *не-* и речи без њега су исте.

Сложенице с овим префиксом могу бити антонимичне само једном или неколиким значењима вишезначних речи. Тако, на при-

¹³ Павловић 1972: 126.

¹⁴ Уп. Апресјан 1974: 292.

¹⁵ Ристић 1961—1962: 122.

¹⁶ В. Озерова 1976: 24—25, Ристић 1961—1962: 122, Богуславски 1982: 67—68, Апресјан 1974: 292—294.

¹⁷ Грицкат 1961—1962: 118.

¹⁸ Стевановић 1975: 431.

мер, придев *незгодан* није антонимичан са придевом *згодан* у значењу „допадљив, леп, наочит“¹⁹.

незгодан и **незгодан**, -дна, -дно 1. а. *непријатан, неугодан, тежак*. — Ти си у грудима мојим узбунио срце ми својим незгодним бесједама. М—И. б. *неподесан, опасан, погибљив*. — (...) 2. а. *који не одговара нечему, неприкладан*. — (...) б. *који понашањем, поступцима, одудара од своје средине, који изазива сукобе, немир, груб*. — Новом стражару — човјеску незгодне и немирне нарави ... неки ђаво није дао да мирује. Лал. (РМС: III, 690)

Некада су придеви с префиксом *не-* антонимични речима без овог префикса само у основном значењу, док су у секундарном значењу неантонимични.

неотесан, -а, -о 1. *који није отесан*. — (...) 2. *фиг. пеј. груб, прост, протачки*. — За такве грубе, неотесане шале као да је створен. Шен. Приђоше [му] још два непозната, неотесана сељачета. Ранк. (РМС: III, 726)

У неким случајевима префикс *не-*, поред значења антонимичности, уноси и значење које основна реч нема.

могућ (...) 1. а. *који се може наћи, који може постојати; какав само може бити, какав се само може замислити*. — Мучила [је] ... свој ... мозак читањем свих могућих новина. Ђал. (...) б. *који би се могао догодити, евентуалан*. — Сачувао [је] себе од могућих приговора са стране. (...) 2. *изводљив, остарив*. — Оружана борба против окупатора [је] могућа. (...) 3. а. *моћан, јак*. — Посјечени капетан има могуће родбине. (...) б. *имућан, моћан, богат*. — Могуће куће пеку по два брата и прасе. (...) (РМС: III, 408)

немогућ, -а, -е и **немогућан**, -ћна, -ћно (...) 2. *неподношљив, неиздржљив, веома тежак*. — Услови просветнога рада ... изгледали су немогућни. Скерл. 3. а. (...) б. *који је тешко схватљив, необичан, неуобичајен*. — Они [модерни песници] ће навлаш ... кварили свој рођени језик ... писати немогућним фразама, измишљати речи. Панд. (РМС: III, 711)

Последњих година све је више придева у којима префикс *не-* има значење **искључивања**, „противстављања“²⁰, а не супротности. Ови тзв. „терминолошки антоними“ се „у условима савременог развоја мисли и појачане условности у изражавању, могу јављати у свим језицима када то смисао изискује, без обзира на норме у језику“²¹. Као илустрацију Олга Ристић наводи примере Л. Максимова, преведене на српски језик: „равнокраки и неравнокраки (троугао), инструментално и неинструментално (посматрање), кристалне и некристалне (врсте)“²². У постојећим описним речницима српскохрватског језика овакви придеви и прилози су ретки²³, али се у стручним текстовима (чак и онима намењеним ширем кругу читалаца) јављају често.

¹⁹ РСАНУ: VI, 704.

²⁰ Овај термин, који је употребила Олга Ристић у свом раду о проблемима негације у српскохрватском језику (Ристић 1961—1962:121), „посрбљени“ је облик руског термина *противопоставление*.

²¹ Ристић 1961—1962: 120

²² Ристић 1961—1962: 120—121.

²³ У РМС се налазе придеви *несловенски* и *нехрватски*. По мишљењу Раде Стијовић ови придеви имају значење одсуства особине основног облика (Стијовић 1983: 125). Због тога у РМС она није нашла ниједан придев са значењем **искључивања**, „јер су они, свакако, специфичност разних терминологија“ (Стијовић 1983: 126).

Ни рад са *не-PostScript* штампачима није подржан. Овде је PageMaker нашао своју шансу. Он, наиме, ради са PCL компатибилним и *ink-jet* штампачима (BK 32: 24); Омиљена тема компјутерских часописа су *не-Intel-ови* микропроцесори као што су DEC Alfa, PowerPC и R4000 MIPS породица (Савршени PC II. Специјални додатак часописа „Рачунари“, септембар 1994: 8).

Ови придеви имају више специфичних карактеристика. Са основним придевима образују парове противречних појмова и не могу бити у функцији антонима речи од којих су постали. Њима се „искључује“ особина исказана основним придевом. На пример, *неласерски* штампачи су сви штампачи осим *ласерских* (матрични, термички, *ink-jet* и други). Основни придев и придевска сложеница са префиксом *не-* (А + неА) покривају цео обим надређеног појма. Односно, хипоними *ласерски штампач* и *неласерски штампач* покривају цео обим хиперонима *штампач*. Из овога произилази да негативне придевске сложенице овог типа не дају јасну „квалитативну оцену“ предмета и појава. Они више казују шта нешто није, него какво јесте²⁴. Дана Бошков говори о контрадикторним појмовима који чине два координирана појма „од којих један представља негацију специфичне ознаке другог, а оба заједно исцрпљују цео обим појма који им је надређен“²⁵.

У овом раду у овај тип придевских сложеница са префиксом *не-* биће убројане и веома бројне речи (настале у новије време) код којих основни придев са суфиксом *-ски* означава неку националност или географски појам²⁶, иако их други лингвисти међу примерима који илуструју значење ових речи не наводе.

Гласан у иступањима (...) и против других *несрпских* нација (Александар Тишма: Употреба човека. Београд, 1976, 196); Јесу ли Бевца болеле туђе (несловеначке) ране? (Свет 216, 13); Удружење књижевника (...) осуђује акте дискриминације према припадницима *неалбанске* националности на Косову (НИН 1803, 31); Већина руских и *неруских* интелектуалаца има очекивана, модерна мишљења (Едуард Лимонов: Нестанак варвара. Политички есеји. Нови Сад, 1992, 30).

Значење искључивања налазимо и у многим другим придевима:

Стандардни примери променљивости опажаја (...) показују да су било веридични било *не-веридични* опажаји каузално зависни од самог чулног опажања (Павковић Александар: Разлози за сумњу. Београд, 1988, 16); Такав се одговор заснива на уверењу да *не-философска* становишта, као што је опажајни реализам, не траже никаква општа оправдања (Исто, 57).

Префикс *не-* у значењу придева (такођер и именица) често уноси „негативну нијансу“²⁷, односно „придаје им неповољно значење“²⁸. „*Нечовечан* (...) дакако казује особину онога који није

²⁴ Уп. Кулагин 1956: 14.

²⁵ Бошков 1981: 65.

²⁶ У књигама, новинама и часописима наишао сам на неколико десетина ових речи: *неамерички*, *небритански*, *негрчки*, *неенглески*, *нејапански*, *нејеврејски*, *немолдавски*, *немуслимански*, *непалестински* итд. Већина њих није забележена у постојећим описним речницима нашег језика.

²⁷ Стевановић 1975: 431.

²⁸ Гришкат 1961—1962: 119.

човечан, али и нешто знатно негативније од тога; *несрећан* доиста тако исто није срећан, али не само то него и много више и много горе од тога — злосрећан; за онога који није срећан може се рећи да је без среће, да га срећа не прати; а *несрећан* не само што је без среће него је то онај кога прати зло, несрећа²⁹.

несретан, -тна, -тно = несрећан 1. а. који је без среће, који нема среће, који се осећа таквим; којег је задесило зло, невоља; ~ човек, ~ мати. б. у коме нема среће, радости: ~ живот, ~ детињство. в. који доноси несрећу, тугу, јад. — Откриј ту несретну тајну. Домј. г. који одражава несрећу, тужан, жалостан: ~ лице, ~ изглед. 2. а. нетачан, неподесан. — Има ... у коментарима ... врло несретних ... објашњења, која не бацају никакву светлост на нека места. Панд. б. (одр.) неваљало, ђаволаст. — Ех, види несретнога сина — прогунђа Стојан. Њор. (РМС: III, 767)

Ова функција префикса *не-* врло је стара. Постојала је, вероватно, још у индоевропској епохи³⁰.

У неким речима *не-* се више не осећа као префикс³¹, иако има негативно значење. Придеви без овог префикса су застарели и више се не користе, а префикс се осећа као део корена.

невин и *невин*, -а, -о — 1. који нема кривице. — Дођу ... рођаци неког ... младића ... да моле Карађоза да га [младића] пусти, јер је невин. Андр. I. 2. безазлен; морално чист, непокуварен. — На њезиним прсима играло ручицама дијете и смијешило јој се невиним очима. Новак. Руком невином и чистом... животворно сам бацао сјеме. Цес. Д. 3. који није живео сексуалним животом. — Расада ће клонути као невино девојче. Чигл. (РМС: III, 673)

За већину изворних говорника српског језика придев *невин* је проста реч јер им је придев *вин* непознат — придев *крив* га је потпуно истиснуо — мада је овај придев, као и неколико речи истог корена, забележен у описним речницима нашег језика.

*виџ*¹, вина, виџо цсл. који има неку кривицу, крив; исп. винован². — (...) Где је ту правда? — Уз вина казнити и невин (Нуш. 8, 224). (РСАНУ: II, 630)

Код неких придева *не-* (које се више не осећа као префикс) изгубило је негативно значење.

неопходан, -дна, -дно без кога се не може, преко потребан. — Жонглер и фразер — неопходан и потребан режиму. Фелд. Нама је неопходан лекар. Њос. Д. (РМС: III, 724)

ЛИТЕРАТУРА

Апресјан 1974

Бабић 1986

Богуславски 1982

Бошков 1981

Апресјан, Ю: *Лексическая семантика*. Москва

Babić, Stjepan: *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku*. Zagreb.

Богуславский, И. М.: Отрицание и противопоставление. у: *Проблемы структурной лингвистики 1980*, Москва, 63—76.

Бошков, Дана: Придевска негација префиксима (*не-*, *а-*, *без-*). *Наш језик н. с., XXV, 1—2*, 63—67.

²⁹ Стевановић 1975: 431.

³⁰ Опширније в. у Грицкат 1961—1962: 119—120.

³¹ Практично само лингвисти знају да су то речи с префиксом *не-*.

- Грицкат 1961—1962 Грицкат, Ирена: О неким проблемима негације у српскохрватском језику. *Јужнословенски филолог*, XXV, 115—136.
- Кулагин 1956 Кулагин, А. Ф.: *Префиксальное не в именах прилагательных современного русского литературного языка*. АКД, Москва.
- Озерова 1978 Озерова, Н. Т.: *Средства выражения отрицания в русском и украинском языках*. Киев.
- Павловић 1967 Павловић, Др Миливој: Негационе вредности у реченици. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду* X, 241—256.
- Павловић 1972 Павловић, Др Миливој: *Проблеми синтаксе и језички динамизам*. Београд.
- Ристић 1961—1962 Ристић, Олга: Функција префикса *не* у неким именичким и придевским композитама. *Јужнословенски филолог*, XXV, 385—393.
- Секулић 1973 Секулић, Владимир: *Негација у енглеском и српскохрватском језику (контрастивна анализа реченичне негација, по (не) одговора и негативних афикса)*. Цетињс.
- Секулић 1973а Секулић, Владимир: Негативни афикси у енглеском и српскохрватском језику. *Просвјетни рад* 10/8.
- Станојчић, Поповић и Мицић 1989 Станојчић Живојин, Поповић Љубомир и Мицић Стеван: *Савремени српскохрватски језик и култура изражавања. Уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе*. Београд — Нови Сад.
- Стевановић 1962 Стевановић, Михаило: Ремећење језичког система и језичке норме. *Наш језик н. с.* XII, 3—6, 65—77.
- Стевановић 1975 Стевановић М.: *Савремени српскохрватски језик (граматички системи и књижевнोजезичка норма) I*. Београд.
- Стијовић 1983 Стијовић Рада: Префиксација придева у српскохрватском књижевном језику. *Зборник за филологију и лингвистику XXVI/1*, 99—130.

Summary

Đorđe Otašević

THE MEANING OF ADJECTIVES WITH *NE-* PREFIX

The paper brings a review of meanings which the prefix *ne-* gives to adjectives:

- a) the negation of the meaning inherent to the unprefixated word, the absence of the characteristics described by the basic word (*neharmoničan*, *nebraćan*);
- b) the meaning of opposition (*nezreo*, *neispravan*);
- c) the negative-affirmative meaning (*nedobar*, *negladak*);
- d) the meaning of alleviating, moderating, limiting a characteristics (*neširok*, *nevelik*);
- e) the meaning of excluding the characteristics declared by the basic word (*nesrpski*, *nefilozofski*);
- f) a negative nuance, unfavourable meaning (*nesrećan*, *nečovečan*).

The author is on the stand that in all of these cases, regardless of the differences of meaning, the adjectives with *ne-* prefix have a negative connotation.